

برای منا چه کرده‌ایم؟!

■ معصومه طاهری

سال گذشته در ایام حج شاهد دو فاجعه تلخ در مسجدالحرام و منطقه منا بودیم؛ سقوط جر ثقیل که منجر به شهادت تنی چند از حجاج بیت‌الله‌الحرام شد؛ از جمله بر خی شخصیت‌های برجسته همچون دکتر حامی از دانشمندان علوم فضایی کشورمان که مانند شوکی برای جهان اسلام بود اما کمی پس از آن شاهد فاجعه بزرگ منا بودیم؛ فاجعه‌ای تلخ که بیش از ۴۰۰ تن از هموطنان مان را در کنار صدها تن از حجاج کشورهای دیگر مظلومانه به شهادت رساند.

در فاجعه منا ایران بیشترین شهدا را در حد غیر قابل‌صوری داشت چه آن که شهدای کشور مصر پس از ایران با تفاوت چند نفری قرار داشتند. آن روزهای دلخواه‌آور هنوز در خاطره جمعی ایرانی‌ها هست، زمانی که خانواده‌ها در اضطراب خیر گرفتن از عزیزان خود بودند؛ عزیزی که برای زیارت خانه خدا و مراسم حج به کشور عربستان سعودی رفته بودند. در میان شهدا چهره‌های مشهور و سیاستمداران خاص ایرانی از جمله شهید رکن‌آبادی سفیر سابق ایران در لبنان و شهید فولادگر از مسئولان سپاه هم بودند اما عربستان که می‌بایست در جایگاه متمم پاسخگوی این فاجعه به جامعه جهانی مسلمانان می‌بود به صورت حیرت‌انگیزی در جایگاه مدعی ایستاد و سعی کرد توپ را به میدان ایران بیندازد و آن را سیاسی جلوه دهد حتی به گفته رئیس سازمان حج و زیارت، تاکنون از دادن فرامت به خانواده‌های شهدا خودداری کرده‌است.

سؤال اینجاست‌با وجود چنین فاجعه سنگین و بزرگی، برای شهدای منا چه کردیم؟ مهم‌ترین اتفاقی که باید می‌افتاد معرفی واقعه‌منا به جهان و جلوگیری از تحریف رسانه‌های جعلی غربی و سعودی است؛ زیرا پیش از این نیز در سال ۶۶ عربستان جامعه‌خونین را برای حجاجی که شعار مرگ بر اسرائیل و برتلاش مشرکین سر داده بودند رقم زده بود و با کمال گستاخی سعی می‌کرد با کمک دلارهای خود و بلندگوهای جعلی و دروغ‌پرداز خبری آن اتفاق بزرگ را تحریف کند.

حجت‌الاسلام عبدالکریم پزاز از روحانیون نوشیعه آرزانتینی که شاهد جامعه‌خونین مکه هم بوده در گفت‌وگویی که با ما داشت اشاره کرد، بیش از همه مظلومیت رسانه‌ای ایرانیان در آن فضا ناراحت‌کننده و دردآور بود چه آن که حتی در آرزانتین هم این ذهنیت را ایجاد کرده بودند که حجاج ایرانی قصد برهم زدن مراسم حج را داشتند و دولت عربستان به ناچار مانع این هتک حرمت ایرانیان شده بود.
پاز می‌گفت تا چندین روز به تنهایی سعی می‌کردم با تماس‌های پیاپی به عنوان شاهد عینی بی‌طرف، ماجرا را به مردم آرزانتین بگویم و اطلاع‌رسانی کنم.

روایت ۶۰ نفر از شهیدرکن‌آبادی در مستند «سفیر منا»

حسین سیاف‌زاده کارگردان مستند «سفیر منا» که در خصوص زندگی و شهادت شهید غضنفر رکن‌آبادی در حال تهیه‌است، از اتمام فرآیند تولید این اثر هنری تا پایان شهر یور خبر داد. سیاف‌زاده گفت: در این مستند با حدود ۶۰ نفر از افرادی که شهید رکن‌آبادی را از نزدیک می‌شناختند مصاحبه شده‌است و تلاش شده که زوایای شخصیتی این شهید بزرگوار به خوبی به تصویر کشیده شود. وی در توضیح بیشتر افراد مصاحبه‌شده، افزود: در مدت زمان فیلمبرداری تلاش کردیم علاوه بر خانواده و نزدیکان، با افرادی که تعامل کاری با این شهید داشته‌اند صحبت‌شود که از جمله این افراد می‌توان به شیخ نعیم قاسم معاون دبیر کل حزب‌الله لبنان، دکتر علاء‌نوش و پروچردی رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، سیدعباس عراقچی معاون وزیر امور خارجه، حسین شیخ‌الاسلام سابق وزیر ایران در سوریه و… اشاره کرد. این مستندساز خط سیر فیلمنامه «سفیر منا» را بر اساس مسیر تاریخی

فرهنگ‌و هنر

سرویس فرهنگی ۴۶۶۸۴۹۸۸

تغییر ذائقه مخاطبین سینما به سبب فیلم‌های سیخف و هنجارشکن در ادوار مختلف تاکنون

فقط ۳ فیلم ضدامریکایی در کارنامه سینمای ایران

■ سلمان امیری

سینما در اصل واژه‌ای است یونانی به معنای حرکت، ولی در اصطلاح سینما به معنی هنر و فنی است که به یاری یک سری تصاویر متحرک، مفهومی را به جامعه هدف که همان تماشاگر است، منتقل می‌کند. سینما آخرین هنر و به عبارت دیگر هفتمین هنر است. شش هنر دیگر عبارتند از: تئاتر، نقاشی، مجسمه‌سازی، معماری، موسیقی و رقص. در این میان سینما تنها هنری است که نه تنها شش هنر دیگر را زیر پوشش گرفته بلکه به گونه‌ای توانسته آنها را ارتقا دهد.

که لنین از سرمداران نظام کمونیست شوروی سابق می‌گوید: سینما با ما، همه ارتش‌های دنیا بر علیه ما، سرانجام پیروز خواهیم شد. این جمله به خوبی نشانگر اهمیت و قدرت سینماست. نقش این هنر در جهت‌دهی افکار عمومی بسیار تأثیر گذار است و دولت‌ها سعی می‌کنند با ایجاد آثار فکر و سرمایه‌گذاری‌های وسیع تفکرات و آرمان‌هایشان را به مردم دیکته کنند. سینما ابزار خوبی برای تبلیغ و ارائه دیدگاه‌ها و اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی و

حتی اقتصادی است و از همین جهت سینما علاقه‌مندانش را گاه به بیراهه برده و آنها را در تبلیغات جهت‌دار اسیر کرده، باید قبول کرد که سینما یک هنر ساده سرگرمی‌ساز نیست بلکه سینما پا را بسیار فراتر گذاشته و فرهنگ‌ها و ارزش‌های جوامع مختلف را هدف قرار داده و به علت جذابیت بالای آن بسیاری تأثیر گذار بوده و تجربه نشان داده، نادیده گرفتن آن امری غیرعقلانه است.

اما متأسفانه به‌جز چند کار معدود و قابل تأمل در حوزه سینما پیرامون آرمان‌های انقلابی، جمهوری اسلامی و نشان‌دهنده عدم مطالبه‌گری جامعه از سینما برای ساخت فیلم‌های آرمانی و ارزشی است. چندی پیش در مراسم جشن پیوند هنر انقلابی ایران و امریکای لاتین که به همت دبیر خانه سومین دوره بخش بین‌الملل جشنواره مردمی فیلم عمار و همراه با بزرگداشت «میگئل لیتین»، فیلمساز مطرح ضد کودتای شیلیایی بر گزار شد، از فیلمسازان جبهه فرهنگی انقلاب

تقدیر شد که کاری بسیاری ارزشمند و قابل تقدیر از طرف سینمای ایران و آمریکا انجام شده است اما جای تأسف برای سینما و مدیران مربوطه آن در ادوار مختلف دارد که افرادی که در جشنواره تقدیر شدند

نمایش انیمیشن سینمایی زندگی شهید چمران در جشنواره مقاومت

انیمیشن سینمایی «پشت درهای بهشت» که در قالب روایتی متفاوت و بر اساس زندگی شهید معظمی چمران ساخته شده‌است، تأیید دومین جشنواره بین‌المللی مقاومت اکران است. این فیلم ساخته علی نوری سینماست متولد ۱۳۴۰ در تهران و دارای کارشناسی ارشد فیلم‌نامه‌نویسی سینماست که کارگردانی فیلم سینمایی «فسانه گل‌توبه» کارگردانی ۱۲ سریال تلویزیونی و ۱۷ فیلم کوتاه را در کارنامه دارد. این فیلم جدیدترین ساخته‌اوست که در بخش نمایش‌های جشنواره قرار دارد. «پشت دروازه‌های بهشت» فیلم بلند انیمیشنی است که از تکنیک‌های دودمی و سه بعدی و انیمیشن کاغذی برای روایت داستان یک نویسنده و قهرمان و در زمان جدیدش استفاده کرده‌است. کارگردان این انیمیشن در این باره گفته است: تصمیم گرفتم از تکنیک‌های مختلف برای روایت بخش‌های مختلف این قصه استفاده کنم در نتیجه‌های نویسنده‌رمان(امی نویسنده) تکنیک سه بعدی جذاب ساخته کردم. برای زمان واقعی از تکنیک هنری و برای برخی تصاویر خیال‌پردازانه و کابوس‌ها از انیمیشن کاغذی بهره گرفتم. گفتنی است چهاردهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مقاومت «شاعر» تجلی گفتمان فرهنگی انقلاب اسلامی» به همت بنیاد فرهنگی روایت و انجمن سینمای انقلاب و دفاع مقدس از ۲۰ تا ۹ مهرماه سال جاری در تهران بر گزار می‌شود.

باز یگر نقش «حضرت موسی(ع)» انتخاب شد

سریال موسی(ع) سال آینده کلید می‌خورد

مجموعه دیده خواهد شد. این موضوع از سوی مراجع تقلید و معاونان سیما تأیید شده که در مورد نشان دادن چهره پیامبران منهای پیامبر بزرگوار اسلام مشکلی نخواهد بسود. وی ادامه داد: برای فیلمنامه، این نظرات باید اعمال می‌شد و ما تاکنون به اعمال آنها هستیم. شورچه بازیگران مجموعه موسی(ع) را ترکیبی از بازیگران ایرانی و خارجی اعلام کرد و تصریح کرد: در مورد نقش حضرت موسی(ع) بازیگری نشانسان را انتخاب کرده‌ایم و چهره حضرت در این

کنیم؛ احتمالاً اوایل سال آینده این کار را کلید خواهیم زد. وی ادامه داد: فیلمنامه اثر متعلق به سیمافیلیم بوده و همین طور ما مرحوم سلحشور با تلویزیون بسته بودند. طبق نظراتی که سینما داشتند بر این فیلمنامه، این نظرات باید اعمال می‌شد و ما تاکنون به اعمال آنها هستیم. شورچه بازیگران مجموعه موسی(ع) را ترکیبی از بازیگران ایرانی و خارجی اعلام کرد و تصریح کرد: در مورد نقش حضرت موسی(ع) بازیگری نشانسان را انتخاب کرده‌ایم و چهره حضرت در این

فراهم آمدن بودجه اولیه با هماهنگی سیداحمد میراعلایی تهیه‌کننده اثر، پروژه کلید خواهد خورد. عوامل بسیار خوبی برای این کار دعوت شده‌اند تا ما را در پروژه همراهی کنند از جمله آقای مجید میرفخرایی به عنوان کارگردان هنری، تورج منصوری برای فیلمبرداری، عبدالله اسکندری به عنوان

طراح و مدیر گریم، آقای شیخ انصاری به عنوان مدیر جلوه‌های ویژه که البته همه در حال مذاکره هستند و هنوز هیچ کدام قطعی نشده‌اند.

استراژی سریال‌های ماهواره‌ای چیست؟

وقتی همه راه‌ها به خیانت ختم می‌شود

■ محسن صابر

شبکه‌های ماهواره‌ای که مدتی است در حوزه‌های مختلف رسانه‌های بصری ورود پیدا کرده، تمرکز ویژه‌ای بر موضوع فیلم و سریال داشته‌است. این تابدانجاست که شبکه‌هایی را به پخش شبانه‌روزی فیلم و سریال اختصاص داده‌اند؛ اما پرسش این است که هدف این شبکه‌ها، فقط پخش مجموعه‌ای از محصولات تلویزیونی و سینمایی است یا تمام این برنامه‌ها که به روی آنتن می‌روند، دارای هدف‌گذاری و خط مشی معینی است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که این گروه‌های تلویزیونی چهار محور اصلی را در برنامه‌های پخش شده مد نظر قرار داده‌اند که مانند نخ تسبیح تمام این فعالیت‌ها را پوشش می‌دهد. تمام این محورها نیز در چهارچوب سبک زندگی می‌گنجد و نشان از آمورتیت ویژه این شبکه‌ها دارد که در پی فروپاشی اجتماعی و فرهنگی کشور هستند؛ البته در این راه از روش‌ها و ابزارهای مختلف بهره می‌برند.

این شبکه‌ها با پخش سریال‌های طولانی مدت همچون عشق ممنوع، عمر گل لاله، نور و مهند، عاصی، عشق و جزا، از بوسه به عشق، ایزل، سلطان سلیمان، کوزی گوئی، کارادایی، برگ‌ریزان و… علاوه بر کم‌رنج کردن برخی مفاهیم و مظاهر اسلامی و اعتقادی سعی دراز بین بردن زشتی مفاهیمی چون خیانت زن و مرد به یکدیگر، ترویج فحشا و رابطه با زنان متأهل و تجمل‌گرایی، عادی‌سازی روابط آزاد و بی‌بند و بار، تجاوز، نوشیدن شراب و… دارد. در واقع، موضوع اصلی بیشتر سریال‌های این شبکه‌ها می‌تعداد قسمت‌های هر یک به ۵۰۰ و ۶۰۰ تیز می‌رسد و عادات مفهوم غلطی ذائقه و عمق سرپال است. خیانت مرد به زن، ارتباط زن متأهل با مرد دیگر، روابط نامشروع حتی میان داماد یک خانواده با مادر همسر خودش و عروس خانواده با پدر شوهر و خیانت‌هایی از این دست، یکی از فاکتورهای جذب مخاطب در سریال‌هایی است که بیشتر محصول ترکیه یا امریکای لاتین در گروه‌است.

عادی‌سازی رفتارهای ضدفرهنگی در بستر جامعه، هدفی است که جم در تکاپوی دستیابی به آن است و در این راه از بین بردن زشتی چنین رفتارهایی یا پرداختن مداوم به آن و نرم نشان دادنش، سیاستی است که این شبکه‌و

زیرمجموعه‌اش به شدت در پی آن هستند. تمام اتفاقات سریال‌های مد نظر در خانه‌های اشرافی و برای خانواده‌هایی بسیار ثروتمند روی می‌دهد. دکوراسیون، لباس‌ها، خودروها و به طور کلی سبک زندگی ترویج شده در این سریال‌ها الگویی از زندگی بی‌قیدوبند اشرافی بدون ذره‌ای پایبندی به اصول اولیه اخلاقی و مقوله‌ای به نام «صالحات خانوادگی» است.

در کنار این مؤلفه توجه به مصرف‌گرایی نیز به شدت دیده می‌شود که لزماً همیشه چنین سبکی در زندگی است. این گروه در تلاش است که جامعه را به سمت رقابت اشرافی‌گری و نارضایتی دائمی از وضع موجود سوق دهد؛ چراکه عموماً قادر به تهیه و تدارک چنین سطحی از رفاه که در سریال‌ها نشان داده می‌شود نیستند؛ اگر چه این نوع زندگی ارائه شده فقط یک کاریکاتور است و فریبی بیش نیست.

از طرفی، روابط نامشروع بین زن و مرد محور اصلی داستان اغلب فیلم‌ها و سریال‌های این گروه‌های تلویزیونی است. پدیده فرزند نامشروع و فرزند مجهول‌الپهوی، از دیگر موضوعاتی است که این سریال‌ها و فیلم‌ها به تدریج زشتی آن را از بین می‌برد. زندگی مجردی و ازدواج سفید که نمونه‌هایی هم منجر به تولد فرزند نامشروع می‌شود، به عنوان امری عادی در جامعه مدون معرفی می‌شود. با بررسی دقیق این شبکه‌ها اینگونه به مخاطب القا می‌شود که در این امروز راهی جز پذیرش پدیده‌های اینچنینی نیست. مخاطب به این باور باید برسد که جهان معاصر مانند گذشته، روابط نامشروع، فرزند نامشروع و… مهره‌های کلیدی است با اتفاقات روزمره‌ای بلکه ترک و نگر اجتماعی است.

همچنین روابط عشقی به تصویر کشیده شده در بیشتر این سریال‌ها نه تنها دیگر یک رابطه دوطرفه نیست؛ بلکه از رابطه مثلی (علاقه همزمان دو نفر به یک نفر) نیز عبور کرده و به عشق‌های مریعی یا ضربدری تبدیل شده‌است تا ضمن ایجاد گره‌های داستانی عمیق‌تر مرحله به مرحله قالب‌ها و قالب‌های سنتی روابط انسانی را در هم بشکنند. این فرمول جذب مخاطب تقریباً به طور ثابت در تمام سریال‌های مدنظر پیگیری می‌شود تا جایی که در زمینه تمام این موارد در ذهن مخاطب حساسیت‌زدایی صورت گرفته و امری عادی جلوه کند.